

De nieuwe Wmo

Feiten en cijfers

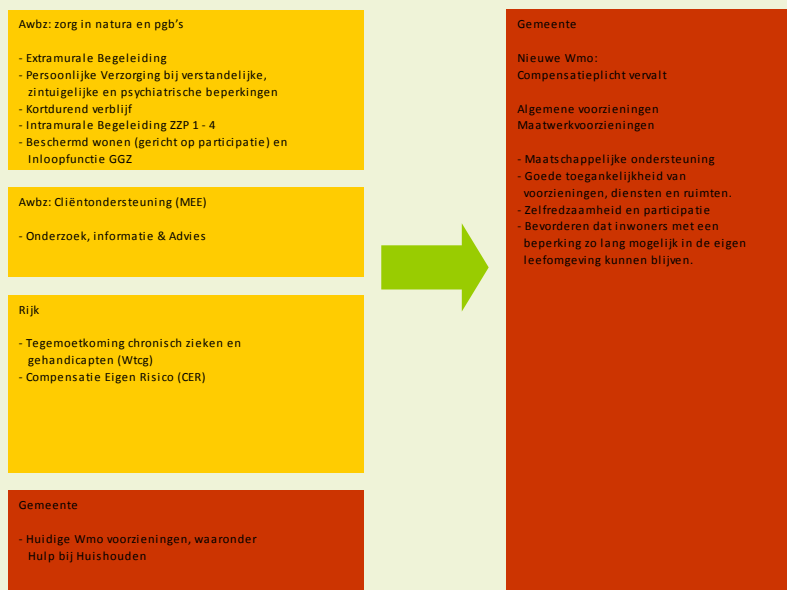
2013/nov

Nieuwe taken, nieuwe doelgroepen, nieuw beleid

Het regeerakkoord kondigt de invoering van een kern-Awbz (Wet Langdurige Zorg, Wlz) aan per 1 januari 2015, die alleen zwaardere (intramurale) zorg vergoedt. Dat betekent geen AWBZ vergoeding meer voor een deel van de extramurale AWBZ zorg en een (klein) deel van de intramurale zorg. De gemeenten gaan deze zorgtaak overnemen op basis van de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning die per 1-1-2015 van kracht is. Daarnaast ontvangen gemeenten vanaf 2015 de Rijksmiddelen voor cliëntondersteuning die nu nog naar de MEE-organisaties gaan. Met deze ontwikkeling heeft de gemeente Arnhem behoefte aan nieuwe kennis. Wat betekent deze decentralisatie van zorgtaken voor de gemeente Arnhem in termen van organisatie, financiering, risico's en sturing? Inmiddels is het kabinet voornemens de aangekondigde decentralisatie van de extramurale Persoonlijke verzorging grotendeels onder te brengen bij de zorgverzekeraars in plaats van bij de gemeenten. In deze factsheet is dit voornemen uitgangspunt en vindt u de relevante informatie over aard, omvang en kosten die thans voorhanden is. Ook de gevolgen van het landelijk herfstakkoord zijn in deze factsheet voor zover mogelijk verwerkt.

Nu

Per 1-1-2015

* *Beschermd wonen gericht op behandeling valt straks onder de Zorgverzekeringswet. Zowel wat betreft beschermd wonen als de inloopfunctie GGZ zijn nog geen nadere gegevens op gemeente niveau beschikbaar.*

Regie en financiering meer in één hand

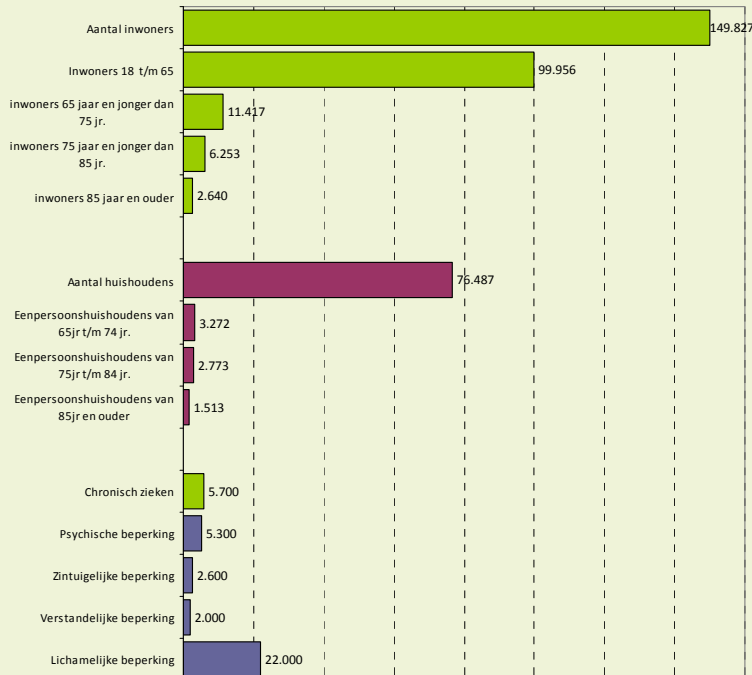
In de huidige situatie zijn gemeenten al verantwoordelijk voor maatschappelijke participatie van bewoners met lichamelijke beperkingen.

Vanaf 2015 is de gemeente ook verantwoordelijk voor de participatie van alle Arnhemmers met lichamelijke, psychische, psychiatrische, verstandelijke of zintuiglijke beperkingen die in de huidige wetgeving aangewezen zijn op extramurale ondersteuning of kortdurende intramurale ondersteuning.

Het Rijk verwacht dat gemeenten de zorg en ondersteuning voor deze groepen effectiever en efficiënter kunnen regelen.

Nieuwe Doelgroep

Potentiele doelgroep maatschappelijke ondersteuning
(Bronnen, gemeente Arnhem; Spectrum).

Ouderen per Wijk aanpak gebied (Bron, Onderzoek en Statistiek gemeente Arnhem)	75 e.o. (bejaarden)	65 e.o. (ouderen)	Totaal
Gebied 1 Schuytgraaf Elderveld	709	2.036	2.745
Gebied 2 Malburgen-West, Malburgen-Oost(Noord), Malburgen-Oost(Zuid) (excl. buurt 't Duifje) en buurt Eimersweide.	852	2.003	2.855
Gebied 3 Elden en De Laar	589	1.714	2.303
Gebied 4 Rijkerswoerd en Vredenburg/Kronenburg (excl. buurt Eimersweide) en buurt 't Duifje.	1.375	3.325	4.700
Gebied 5 Alteveer/Cranevelt, Monnikenhuisen, Geitenkamp en Velperweg e.o.	2.321	4.197	6.518
Gebied 6 Schaarsbergen, Klingelbeek, Heijenoord/Lombok, Burgemeesterswijk/Hoogkamp, St. Marten/Sonsbeek-Zuid en Klarendal.	1.264	3.137	4.401
Gebied 7 Centrum en Arnhemse Broek.	368	935	1.303
Gebied 8 Spijkerviertel, Presikhaaf-West en Presikhaaf-Oost.	1.416	2.964	4.380
Totaal	8.894	20.311	29.205

De nieuwe wetgeving betreft in principe alle Arnhemmers van 18 jaar en ouder. Dat zijn momenteel 120.267 inwoners (80% van de totale Arnhemse bevolking).

Met de nieuwe wetgeving krijgt de gemeente Arnhem te maken met een nieuwe doelgroep. Deze is groter en heeft zwaardere en langdurigere beperkingen, die zich uitstrekken over meer levensdomeinen dan bij de mensen die tot dusver aanspraak maakten op de Wmo (Movisie).

Huidige doelgroep

De huidige Arnhemmers die een beroep doen op de Wmo hebben veelal (lichtere) fysieke beperkingen of zijn in meer of mindere mate geïsoleerd. Vaak lukt het om met ondersteuning weer in zekere mate zelfredzaam te worden. Een groot deel van hen lukt het om met een zekere steun in de rug, na enige tijd weer zelfstandig te leven. Daarnaast bestaat de huidige doelgroep uit ouderen met ouderdomsklachten.

Nieuwe doelgroep

De nieuwe doelgroep heeft een ander profiel. Veelal gaat het om beperkingen van blijvende aard. Vaak gaat het ook om jonge mensen die mogelijk hun hele leven enige vorm van ondersteuning nodig hebben. De problematiek waar de gemeente mee te maken gaat krijgen is ook meer divers. Het gaat om inwoners met verstandelijke beperkingen, psychische, psychiatrische of psychogeriatrische aandoeningen of lichamelijke beperkingen, zoals zintuiglijke beperkingen of chronische ziektes. Door hun beperkingen ondervinden ze problemen op diverse levensgebieden die elkaar bovendien versterken.

Om een beeld te geven van de aard en omvang van de zorg en ondersteuning waar de gemeente Arnhem vanaf 2015 mogelijk mee geconfronteerd wordt, is een schatting gemaakt van de huidige aanspraak op de verschillende huidige vormen van zorg en ondersteuning en de kosten die hiermee gepaard gaan. Hiertoe is een analyse gemaakt van bestanden van diverse bronnen (CIS, VEKTIS, CAK, Gemeente). Al deze bestanden kennen hun beperkingen. Het is raadzaam om voorzichtig om te gaan met de interpretatie van de cijfers. Toch bieden ze inzicht in het gebruik van de verschillende zorgvormen.

De Kern van de Zaak

Awbz: Extramurale zorg en intramurale zorg ZZP 1 - 4

Aantal cliënten 18 plus	ca. 4.700
Kosten schatting	72,4 miljoen

Awbz: Clientondersteuning (MEE Gelderse Poort)

Aantal cliënten 18 plus	830
Kosten schatting	1,6 miljoen

Awbz: Beschermd wonen (gericht op participatie) en Inloopfunctie GGZ

Aantal cliënten 18 plus	geen beschikking over gegevens
Kosten schatting	geen beschikking over gegevens

Rijk: Inkomensregelingen Chronisch zieken en gehandicapten

Aantal cliënten	geen beschikking over gegevens
Budget	geen beschikking over gegevens

Gemeente: Huidige Wmo voorzieningen

Totaal aantal cliënten 18 plus individuele voorzieningen	8.081
Budget 2013 Individueel	19,5 miljoen
Budget 2013 Algemeen (welzijn)	22,6 miljoen

Kerncijfers Nieuwe Wmo gemeente Arnhem

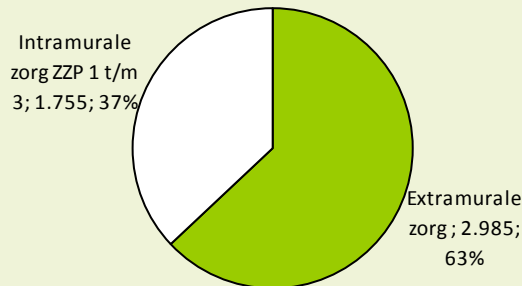
Op 1 januari 2013 hadden ca. 7.800 Arnhemmers een indicatie voor Awbz zorg. Op basis van het huidige aantal indicaties voor zorg dat straks niet meer vergoed wordt vanuit de nieuwe Wlz (n.l. de extramurale begeleiding, een klein deel van de extramurale persoonlijke verzorging en een klein deel van de intramurale zorg), schatten we dat hiermee ca. 4.700 Arnhemmers een beroep kunnen doen op de gemeente Arnhem in het kader van de nieuwe Wmo. Niet direct in 2015 omdat de intramurale zorg gefaseerd zal worden geschrapt uit de Awbz. De kosten die met de huidige zorg voor deze groep gepaard gaan bedragen ruim 72 miljoen euro (schatting op basis van de meest recente gegevens).

Ruim 1.100 Arnhemmers doen een beroep op MEE Gelderse Poort, waarvan ruim 800 in de leeftijd van 18 jaar of ouder. De totale kosten voor cliëntondersteuning bedragen 2,3 miljoen euro, waarvan 1,6 miljoen voor de volwassen Arnhemmers.

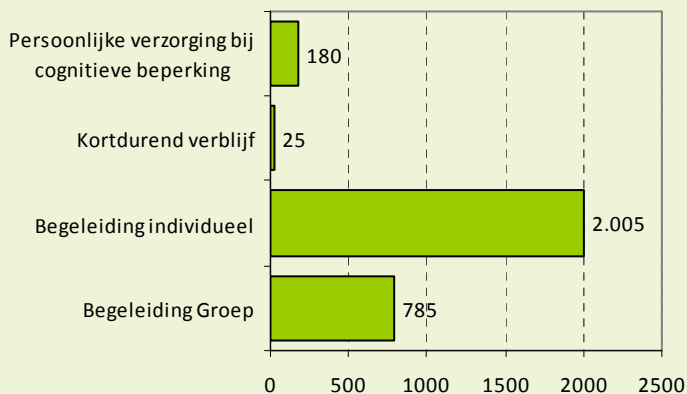
Ruim 8.000 Arnhemmers hebben ooit een Individuele Wmo voorziening aangevraagd. In 2012 is aan ruim 3.000 cliënten een Individuele Wmo voorziening toegekend. Onder de individuele Wmo voorzieningen vallen hulp bij het Huishouden, woningaanpassingen, vervoersvoorzieningen en rolstoelvoorzieningen. De algemene voorzieningen hebben betrekking op de overige prestatievelden van de huidige Wmo (maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, verslavingszorg, welzijn, vrijwilligerswerk, mantelzorg).

Huidige Awbz-cliënten

Arnhemmers met een indicatie bij het CIZ op peildatum 1-1-2013 die 'overkomen'
(Bron: Decentralisatiemonitor Wmo-Kantoor)

Arnhemmers met een CIZ indicatie voor extramurale zorg (peildatum 1-1-2013, bron: Decentralisatiemonitor Wmo-Kantoor)

Cliënten en Aanbieders

Op 1 januari 2013 hadden ca. 4.700 Arnhemmers een indicatie voor een van de genoemde vormen van zorg of een combinatie ervan. Ongeveer 1.700 Arnhemmers werden intramuraal ondersteund, op basis van ZP 1 tot 4. Hierbij zijn ongeveer 100 leveranciers betrokken. De belangrijkste leveranciers voor de extramurale zorg zijn Stichting Thuiszorg Midden-Gelderland, RIBW Arnhem en Veluwe Vallei, AC de Houtmolen, Thuiszorg Groot Gelre B.V., GVT Driestroom Arnhem.

Extramurale Begeleiding

Begeleiding omvat diverse activiteiten gericht op mensen met matige of ernstige beperkingen. Het betreft praktische hulp of oefenen van handelingen, dagelijks helpen met planning, regelen, structureren van de dag en het nemen van beslissingen. Tot slot gaat het om het overnemen van toezicht.

Persoonlijke verzorging

Persoonlijke verzorging biedt hulp bij de algemeen dagelijkse levensverrichtingen, zoals eten en drinken, douchen, aankleden, of naar het toilet gaan. Het is gericht op mensen met diverse beperkingen: somatische, lichamelijk, verstandelijk, zintuiglijk of psychiatrisch. Persoonlijke Verzorging wordt geboden aan mensen met diverse beperkingen, zowel somatisch als cognitieve beperkingen. Voor zover cognitieve aandoeningen de belangrijkste reden is voor ondersteuning, zal de gemeente dit overnemen (in Arnhem ruim 9% van de huidige cliënten). Persoonlijke verzorging voor mensen met somatische problematiek zullen de zorgverzekeraars overnemen.

Zorgvorm

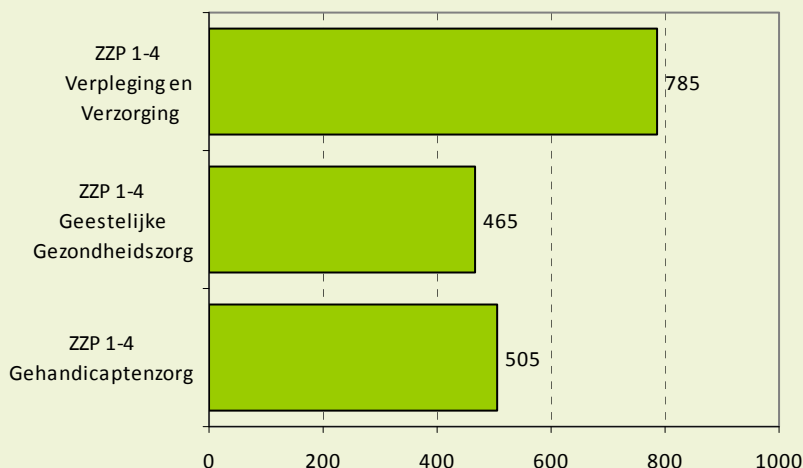
De geleverde zorg wordt in twee vormen gefinancierd, namelijk als Zorg in Natura (ZIN) of als persoonsgebonden Budget (Pgb). Van de extramurale begeleiding is ongeveer 80% zorg in natura. Voor de persoonlijke verzorging die naar de gemeente Arnhem overkomt is dit % op dit moment onbekend.

Grondslagen voor CIZ indicaties op 1-1-2013, Arnhemmers 18 jaar of ouder (Bron: decentralisatiemonitor Wmo-kantoor)

	Totale groep	begeleiding groep	begeleiding individueel	Kortdurend verblijf	Persoonlijke verzorging
Lichamelijke handicap	11%	14%	11%	20%	0%
Psychiatrische aandoening/beperking	48%	36%	53%	0%	61%
Psychogeriatrische aandoening/beperking	5%	13%	2%	0%	0%
Somatische aandoening/beperking	10%	21%	7%	0%	0%
Verstandelijke handicap	23%	14%	25%	80%	28%
Zintuigelijke handicap	2%	2%	1%	0%	11%
	100%	100%	100%	100%	100%

Huidige Awbz-cliënten

Arnhemmers met een CIZ indicatie voor intramurale zorg
(peildatum 1-1-2013, Bron: Decentralisatiemonitor Wmo-Kantoor)

Intramurale zorg

Intramurale zorg wordt geïndiceerd als de zorgvraag noodzakelijkerwijs gepaard gaat met een beschermende woonomgeving, therapeutisch leefklimaat of permanent toezicht. Het betreft geestelijke gezondheidszorg (GGZ), gehandicaptenzorg (GZ) en verpleging en Verzorging (V&V). Deze zorg is georganiseerd in zogenaamde zorg zwaarte pakketten (ZPP). ZPP's beschrijven welke ondersteuning of zorg iemand nodig heeft die niet zelfstandig kan wonen. Het ZPP bepaalt ook hoeveel geld de instelling krijgt voor de zorg aan de cliënt. Er zijn in totaal 53 ZPP's, verdeeld over 3 soorten zorg: verpleging en verzorging, gehandicaptenzorg en geestelijke gezondheidszorg. Zoals het zich laat aanzien zullen met name de lichte ZPP's 1 t/m 3 geschrapt worden. Het betreft mensen die (niet geheel) zelfstandig kunnen wonen en begeleiding en/of persoonlijke verzorging nodig hebben. Zij kunnen zich vanaf 2015 tot de gemeente wenden.

Het kabinet wil dat mensen langer thuis blijven wonen. Hiertoe worden een aantal indicaties in de vorm van ZPP's *gefaseerd* geschrapt. Per 2013 zijn de ZPP's 1 en 2 van de Awbz al weggevallen. Dit geldt alleen voor nieuwe aanvragen. Per 2014 wordt de V&V ZPP3 geschrapt. Per 2015 volgt een deel (naar verwachting 50%) van de cliënten met VG ZPP 3. Met ingang van 2016 vervalt ook een deel (naar verwachting 50%) van V&V van ZPP4. Bij al deze groepen geldt dit alleen voor nieuwe aanvragen.

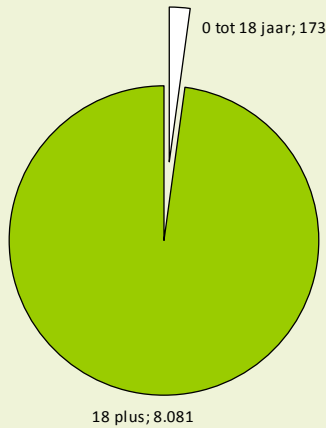
95% van de gedeclareerde Intramurale zorg is Zorg in natura.

Gedeclareerde Awbz zorg: Aantal cliënten met **zorglevering** via het Zorgkantoor op basis van gegevens Vektis (Bron: Decentralisatiemonitor Wmo-kantoor)

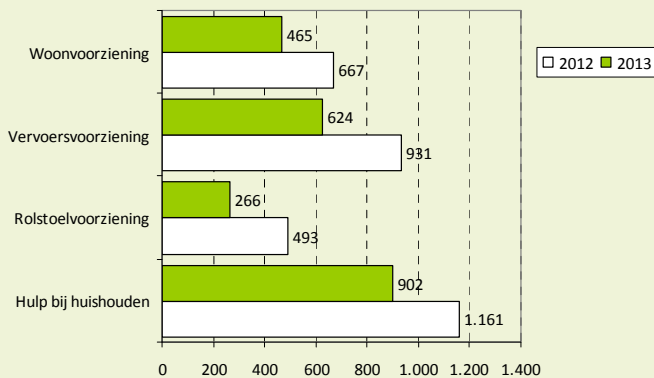
Intramuraal	Zorg in natura (2012)	Pgb (2011)
ZPP 1 - 4 gehandicaptenzorg	379	20
ZPP 1 - 4 geestelijke gezondheidszorg	400	38
ZPP 1 - 4 verzorging en verpleging	912	22

Huidige Wmo, MEE & Rijksregelingen chronisch zieken en gehandicapten

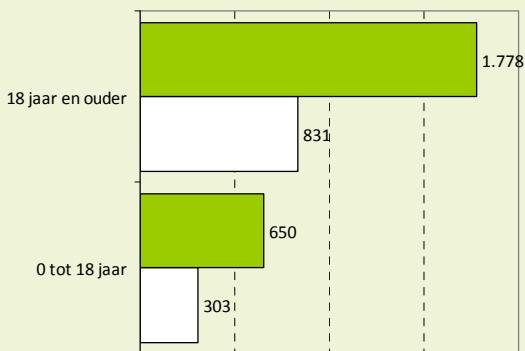
Aantal Wmo cliënten en aantal toegekende voorzieningen (Bron: gemeente Arnhem afdeling Zorg en Ondersteuning).

Instrom 2012 en 2013: aantal toekenningen per voorziening (Bron: Gemeente Arnhem, afdeling Zorg en Ondersteuning)

Clientondersteuning MEE Arnhem 2012 (Bron: MEE Gelderse Poort)

Huidige Wmo voorzieningen

Naast de nieuwe doelgroep blijft Arnhem verantwoordelijk voor alle Arnhemmers die nu al een beroep doen op de Wmo. De huidige Wet maatschappelijke ondersteuning regelt dat mensen met (lichte) beperkingen ondersteund worden in hun maatschappelijk functioneren en regelt dat deze ondersteuning ook zoveel mogelijk maatschappelijk is georganiseerd. In de praktijk betekent dit dat Arnhemmers die beperkingen ervaren als het gaat om maatschappelijke participatie en geen hulp kunnen organiseren in hun eigen netwerk of bij een algemene (welzijns) voorziening een beroep kunnen doen op een Wmo voorziening: hulp bij het huishouden, woningaanpassingen, rolstoelvoorzieningen of vervoersvoorzieningen. Vaak zijn deze individueel georganiseerd, soms collectief.

Individuele voorzieningen

Volgens de laatste gegevens is inmiddels aan ruim 8.000 Arnhemmers een Wmo voorziening verstrekt. Dat kan zijn een voorziening in eigendom (eenmalige levering), een voorziening in bruikleen, een periodieke voorziening, of een incidenteel (tijdelijke) verstrekte voorziening, zoals collectief vervoer. In 2012 zijn ruim 3.200 voorzieningen toegekend. In 2013 tot nu toe ruim 2.200.

Algemene voorzieningen

Vooralsnog hebben we geen zicht op het aantal Arnhemmers dat gebruik maakt van een algemeen toegankelijke voorziening (welzijn).

MEE

Ook de Awbz gefinancierde dienstverlening van MEE valt met ingang van 1-1-2015 onder verantwoordelijkheid van de gemeente. MEE organisaties richten zich op cliëntondersteuning voor mensen met een handicap. Het betreft ondersteuning in de vorm van informatie, meedenken, advies, trainingen en cursussen.

Maatwerkvoorziening chronisch zieken en gehandicapten

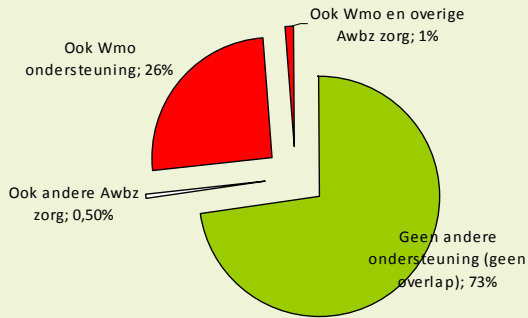
Tenslotte noemen we hier het voornemen van het Kabinet om twee Rijksregelingen af te schaffen, namelijk

- De wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg).
- Compensatie Eigen Risico (CER).

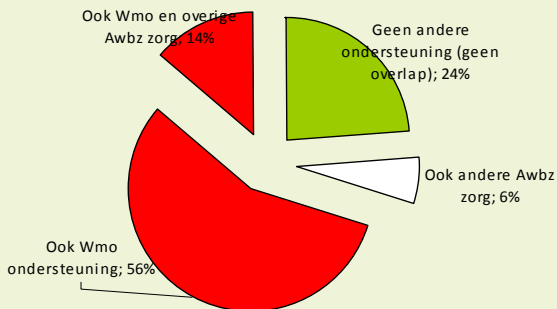
Deze regelingen bieden (inkomens)ondersteuning voor deze groep. Het wordt een nieuwe taak van de gemeente deze regelingen te vervangen door een gemeentelijke compensatieregeling, een "maatwerkvoorziening". Wij hebben geen inzicht in het aantal Arnhemmers dat hiervan gebruik gemaakt en de kosten die hiermee gemoeid zijn. Landelijk wordt hiertoe 270 miljoen euro overgeheveld naar de gemeenten.

Overlap

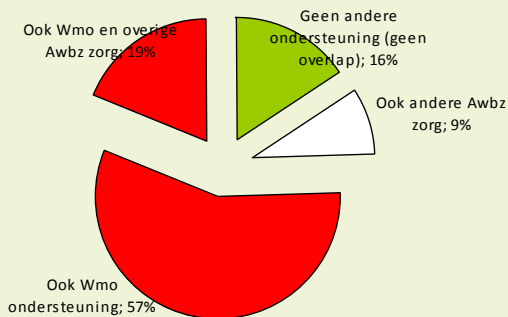
Overlap cliënten Awbz Begeleiding met Wmo voorzieningen
(Bron CAK; Decentralisatiemonitor Wmo-Kantoor)

Overlap cliënten Awbz Persoonlijke Verzorging met Wmo voorzieningen
(Bron CAK; Decentralisatiemonitor Wmo-Kantoor)

Overlap cliënten Awbz Begeleiding en Persoonlijke Verzorging met Wmo voorzieningen
(Bron CAK; Decentralisatiemonitor Wmo-Kantoor)

Samengaan Awbz zorg met Wmo ondersteuning

Een aanzienlijk deel van de huidige Arnhemse cliënten die gebruik maken extramuraal zorg maakt ook gebruik van een Wmo individuele voorziening en is in die zin bij de gemeente bekend.

Van het *totaal* aantal cliënten dat nu gebruik maakt van Awbz Begeleiding en/of Persoonlijke verzorging heeft 48% ook een Wmo-voorziening of gehad.

Er blijkt vooral overlap is tussen het gebruik maken van *Persoonlijke verzorging* en een Wmo voorziening; inmiddels heeft het kabinet het voornemen dat het grootste deel van deze groep onder de nieuwe Zorgverzekeringswet zal vallen, in plaats van de nieuwe Wmo.

- van de cliënten die alleen Awbz begeleiding hebben, heeft 27% ook een Wmo voorziening.
- van de cliënten die alleen Awbz persoonlijke verzorging hebben, heeft 70% ook een Wmo voorziening.
- van de cliënten die begeleiding én persoonlijke verzorging hebben, heeft 76% ook een Wmo voorziening

Dit komt overeen met het landelijk beeld.

Kosten en budget

Gedeclareerde zorg (excl. eigen bijdrage) per product.

Awbz extramurale en intramurale zorg (Bron: Vektis; Decentralisatiemonitor Wmo-kantoor)¹

	ZIN (2012)	PGB (2011)	Totaal
Extramuraal	17.792.566	4.745.836	22.538.401
Begeleiding groep	5.474.705	1.345.079	6.819.784
Begeleiding individueel	10.149.757	2.837.492	12.987.249
Kortdurend verblijf	17.783	165.808	183.591
Persoonlijke verzorging Basis	1.061.587	397.457	1.459.044
Persoonlijke verzorging Extra	134.360	0	134.360
Persoonlijke verzorging Speciaal	131.653	0	131.653
Vervoer begeleiding groep	822.720	0	822.720
Intramuraal, waarvan	49.045.790	809.736	49.855.526
ZP 1-4 gehandicaptenzorg	13.762.042	469.320	14.231.362
ZP 1-4 GGZ	12.543.722	340.416	12.884.138
ZP 1-4 V&V	22.740.026	0	22.740.026
Totaal	66.838.356	5.555.572	72.393.927

¹ Voor de persoonlijke verzorging is n.a.v. het Kabinetvoornemen rondom de Persoonlijke verzorging door de gemeente een schatting gemaakt van de huidige kosten. Hiertoe is berekend dat 9,28% van de Arnhemse cliënten die nu gebruik maken van extramurale Persoonlijke verzorging overgaat naar de gemeente Arnhem.

Budget Wmo Individuele voorzieningen (Bron: MJPB 2013-2016)

	2013
Hulp bij huishouden	12.325.616
WRV voorzieningen	7.280.000
Totaal	19.607.629

Kosten afgesloten diensten MEE cliënten Arnhem 2012 (Bron: MEE Gelderse Poort)

Leeftijd	Kosten
0 tot 18 jaar	619.259
18 jaar en ouder	1.682.660
Totaal	2.301.919

Er is vooralsnog geen zicht op het budget dat overkomt naar de gemeente Arnhem. Wel is duidelijk dat het Rijk de huidige Awbz budgetten vermindert:

Begeleiding: korting van 25%

Persoonlijke verzorging: korting van 15%

Hulp bij Huishouden: korting van 40%

Wegvallen ZP's: nog onbekend

Cliëntondersteuning: korting mogelijk 14%

Schatting huidige Awbz kosten

De gedeclareerde extramurale en intramurale zorg geeft een schatting van de kosten waar de gemeente rekening mee moet houden.

In 2012 werd voor bijna 67 miljoen aan Zorg in Natura gedeclareerd. Wat opvalt is dat de huidige intramurale zorg relatief hoge kosten met zich meebrengt.

In 2011 werd voor de genoemde zorgvormen voor ca. 5,5 miljoen uitgekeerd in de vorm van Pgb.

De totale geschatte kosten voor de *huidige* te decentraliseren Awbz zorg aan Arnhemse inwoners bedraagt aldus ruim 72 miljoen euro. Nog afgezien van de aangekondigde rijkskortingen geeft dit nog geen betrouwbare indicatie van het budget dat in 2015 naar de gemeente overkomt. Met name omdat onbekend is welke kosten straks gemoeid zullen zijn met eventuele gemeentelijke ondersteuning van de groep die nu nog voor intramurale Awbz zorg (zpp 1-4) in aanmerking komt en in welke mate het Rijk gemeenten hiervoor compenseert.

Wmo

Het huidige budget voor de individuele voorzieningen van afdeling Zorg en Ondersteuning geeft een indicatie van de huidige kosten van de individuele Wmo voorzieningen, namelijk 19,5 miljoen euro voor 2013. Voor het onderdeel Huishoudelijke Zorg geldt vanaf 2015 een Rijkskorting van ca. 40%.

Het jaarlijkse budget voor de algemeen toegankelijke voorzieningen (welzijn) is ca. 25.6 miljoen euro, i.v.m in de MJPB opgenomen bezuinigingen aflopend naar 22.8 miljoen in 2016.

MEE

MEE Gelderse Poort heeft inzicht gegeven in de kosten die samenhangen met Cliëntondersteuning. De meeste kosten betreffen Arnhemmers van 18 jaar en ouder, namelijk ruim 1,5 miljoen euro.